

ประโยค ป.ธ.๘

แต่ง ฉันท์ภาษามคร

สอบ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

จงเก็บข้อความตามที่จะเก็บได้ ในข้อความข้างท้ายนี้ แล้วประพันธ์ให้เป็นภาษามครโดยฉันท์ลักษณะ ๓ อย่าง ตามถนัด แต่งฉันท์อะไร แจ่มชื่อไว้ด้วย ฯ

มัตตัญญุนั้น ได้แก่ ความเป็นผู้รู้จักประมาณคือรู้จักความพอดี มัตตัญญุนั้นมีทางที่เป็นไปจะพึงพรรณนาได้หลายประการ เป็นต้นว่า ความรู้จักประมาณในโภคทรัพย์ ในกิจการ ในการบริหารอรรถภาพ ในบุคคล และในธรรม เมื่อรวมกล่าว ความประกอบทุกอย่างอันความรู้จักประมาณเข้ากำกับอยู่ด้วย จึงจะสำเร็จด้วยดี แต่ในที่นี้ จะรับพระราชทานวิสัชนาเฉพาะประการต้นพอเป็นตัวอย่าง ความรู้จักประมาณในโภคทรัพย์ต่างโดยกิจเป็น ๓ สถาน คือ การแสวงหา การรักษา การบริโภคใช้สอย อันโภคทรัพย์นี้ที่บุคคลต้องประสงค์ ก็เพื่อจะได้เป็นอุปการะแก่สุข ชนผู้มั่งมีย่อมได้ความเอิบอ้อมใจว่า ทรัพย์ของตนมีอยู่ในเบื้องต้น เมื่อได้ใช้จ่ายทรัพย์เลี้ยงตน และบำรุงคนที่ควรเลี้ยง ย่อมได้ความสำราญกาย สบายใจ เมื่อแลเห็นตนเป็นไทย ไม่ติดขัด เหตุเป็นหนี้สินท่านผู้อื่น ย่อมมีใจปลอดโปร่ง จะดำรงอะไรก็โล่งไม่สะดุด เมื่อได้อาศัยโภคจะเป็นกำลังอุดหนุนให้เป็นอยู่โดยชอบ ไม่ต้องประกอบการอันเป็นส่วนทุจริต ย่อมได้เสวยผลแห่งชีวิตล้วนแต่เป็นที่เจริญใจ แต่ทรัพย์ที่ทำได้ในทางผิด หาได้สำเร็จกิจเหล่านี้ไม่ เพราะฉะนั้น การแสวงหาจึงควรให้เป็นไปในทางชอบ ความแสวงหาทรัพย์ในทางลบล้างกรรมสิทธิ์ในโภคทรัพย์ของผู้อื่น ที่ทำการลักก็ตี ด้วยล่อลวงก็ตี ด้วยชิงก็ตี ด้วยใช้อำนาจก็ตี ด้วยอาการอื่นๆ อีกก็ตี เช่นนี้ ชื่อว่า อนเสนา แสวงหาไม่ควร บัณฑิตมีพระพุทธเจ้าเป็นอาทิ ตีเตียนว่า เป็นการงานเป็นไปกับด้วยโทษ ไม่ยังประโยชน์ให้เกิดแก่บุคคลผู้ประกอบ ความแสวงหา เว้นจากอาการเช่นนั้น เป็นไปด้วยความหมั่นออกกำลังกาย กำลังความคิด หรือกำลังทรัพย์ของตน นับถือกรรมสิทธิ์ของชนอื่นใน

โรคทรัพย์ของเขา เช่นนี้ ชื่อว่า **สุปริเยสนา** แสวงหารอบคอบดี อีกอย่างหนึ่ง เรียกว่า **อุฏฐานสัมปทา** ถึงพร้อมแห่งความหมั่น นักปราชญ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประธาน สรรเสริญว่า เป็นการทำงานไม่มีโทษ ยังประโยชน์ให้สำเร็จแก่บุคคลผู้ประกอบ และการทำงานบางอย่าง ย่อมเหมาะแก่บุคคลบางคน ในประเทศบางตำบล ในกาลบางยุค ผู้ประกอบต้องรู้จักประมาณ คือ ความพอดี จึงจะเป็นปฏิรูปการี คือ ผู้ทำเหมาะเจาะ การงานที่ประกอบนั้นจึงจะสำเร็จผลไพบูลย์ และโรคทรัพย์ที่บุคคลสั่งสมขึ้นได้ด้วยอาการเช่นนั้นแล้ว ต้องถึงพร้อมด้วยกำลังแห่งการรักษา จึงจะถาวรอยู่ได้ มีเงินแต่ไม่มีอุบายจะรักษา เงินนั้นก็ย่อมจะมีอันตรายไม่คงอยู่ มีเคหสถานแต่ไม่มีกำลังจะรักษา เรือนนั้นก็ชำรุดทรุดโทรมลง ฯ

— — — — —
ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๘

แต่ง ฉันทภาษามคธ

พ.ศ. ๒๕๔๘

ปฐยัตถ

มตตณฺณตา หิ นามเสา	โกลาทีสุ สุวณฺณิตา
อสมฺมึ โลเก มนุสฺสสฺสปี	มตตณฺณตาสมาคโต
อตุตฺตโน สพฺพภิกฺขจาณี	สทา สาเรติ สโตถิโน
โกคมตตณฺณตฺถาณี	ปวฺกขามิ นิตฺตสนํ
ตตฺถ มตตณฺณตา นาม	โหเตธฺ ปริเยสนา
ปฏฺฐิตาโก จ โกลานํ	ปริโกโคติ ติพฺพิธา

อินทรวงศ์

มตตณฺณโก โส สุขเปกฺขโกตฺตโน
 เย ชีวิตฺตสฺสตฺถสฺสชฺชูปการกา
 เกสฺสชฺชอาทิจฺจตฺตปจฺจยา สยฺมํ
 ฐมฺเมเน สมฺมา ปริเยสเต อิมะ

วสันตคิลก

โย เจ นโรธ จตฺตปจฺจยเอสฺนายน
 มตฺตํ อชานมตฺติลุพฺภมโน ทฺวาริ
 เถยฺยาทินา ว ปริเยสตี อณฺวตฺถุ
 ตสฺสเสสนา วทียเต ว อนฺนสนาติ
 ทฺวักขาหา อยฺมิเชว หุรํ จ โหติ
 พุทฺเธเน โลกครุณา น ปสฺสิตา ว

ปฐยัตถ

อิตฺรา เอสฺนา นาม	อฺภูจฺจานาทิปโยชิตา
ธีเรหิ ชินฺธมฺมสมฺมึ	วฺตฺตา สุปริเยสนา
อถฺวา สาปปี อณฺวตฺถุ	วฺตฺตา อฺภูจฺจานสมฺปทา
สาเยว อนวฺชฺชา จ	อตุตฺตโน จตฺถมวาทา
สพฺพตฺถ โลกนาถเน	ปสฺสฺวา โหติ โถมิตา
กมฺมณฺเตสุ หิ โยโกจิ	กมฺมณฺโต สฺวปโยชิต

อิทธิยเจว วิรุฬหิณจ
 เอโส กสฺสจิ เทสสส
 สุกโร ปฏีรุโป จ
 ธนานิ เจว โภคา จ
 สุรกฺขิตโต นิวาโสปิ

เวปฺปุลลณฺจุปคฺจณเต
 กาลสฺส ปุคฺคณสฺส วา
 น สพฺพตฺถ น สพฺพทา
 สุรกฺขิตา ปตฺติฏฺเฐ
 ขณฺทผลฺลํ น คจฺจนตฺติ ๑

พระธรรมคุณาภรณ์ หาสธมฺโม วัดสามพระยา แต่ง
 สนามหลวงแผนกบาลี ตรวจแก้.